

ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN

Intensieve menshouderij

Werknemers hebben veel weg van vee in de bio-industrie, vindt Jaap Peters. Ze worden uitgemolken om daarna te worden geruimd

Nederlandse werknemers brengen meer geld in het laatje dan de meeste van hun buitenlandse collega's. Alleen in Luxemburg hebben ze een hogere arbeidsproductiviteit.

Je zou zeggen dat de hoge plaats die Nederlanders innemen reden is om trots te zijn, maar alom klinken waarschuwend geluiden dat we onze koppositie verliezen als de stijging van de productiviteit achterblijft bij die van andere landen. Is er werkelijk reden tot zorg? Bedrijfskundige Jaap Peters meent van wel, maar waarschuwt voor het omgekeerde: een te hoog opgevoerde productiviteit. Werknemers lijken steeds meer op dieren in de bio-industrie, schrijft hij in twee essays, die onder de titel *De intensieve menshouderij* te lezen zijn in *M@n@gement* (www.managementsite.net), een informatie-site voor managers. Volgend jaar verschijnt van de hand van Peters, die niet alleen docent aan de Wageningen Universiteit is maar ook partner bij Overmars Organisatie Adviseurs, een gelijknamig boek.

Het is een prikkelende vergelijking. Want inderdaad doen in Nederland dieren in de bio-industrie niet onder voor werknemers. Nergens ter wereld geven koeien zo veel liters melk, werpen varkens zo veel biggen en is er zo weinig voer nodig om dezelfde vleesproductie te bereiken.

Wat is verder de overeenkomst tussen werknemers en dieren in de bio-industrie? 'In de intensieve varkenshouderij gaan fokzeugen gemiddeld maar

Zo stom als achtereind van varken?

tweeënhalve jaar mee, terwijl de dieren gemakkelijk tien jaar kunnen worden,' schrijft Peters. 'Door de hoge productie-eisen vallen ze vroegtijdig uit.' Als ze niet vanzelf doodgaan, dan wor-

den ze wel doodgemaakt. 'Een zeug die niet twee keer per jaar ten minste tien jongen werpt, wordt sowieso geruimd.'

Met werknemers wordt volgens Peters niet minder achteloos omgegaan. Het management wil, om de aandeelhouders te plezieren, zo snel mogelijk resultaten zien. Dit betekent dat werknemers worden aangespoord het onderste uit de kan te halen. Kunnen ze niet meer meekomen, dan worden ze ontslagen of vroegtijdig met pensioen gestuurd. Maar vaak is dat niet nodig en verdwijnen ze in de WAO.

Klopt het wat Peters schrijft? Zorgen bedrijven ervoor dat werknemers roofoverval plegen op hun eigen lichaam? Het is waar dat veel Nederlanders een uitkering genieten. Ook staren veel di-

recties, vooral die van beursgenoteerde ondernemingen, zich blind op kortetermijnbelangen. Verder blijken nogal wat werkgevers geen enkel belang te hechten aan de gezondheid van hun personeel. Koren op de molen van Peters is ook het recente voorname van bankverzekeraar ING om zijn werknemers in kleinere kantoren weg te stoppen. Het oppervlak dat ze ter beschikking staat, wordt teruggebracht van 17 naar 10 vierkante meter.

De vergelijking met dieren in de bio-industrie gaat echter op een belangrijk punt mank: mensen beschikken over een vrije wil. Ze kunnen korter gaan werken, wisselen van werkgever, een baan accepteren met minder stress en verantwoordelijkheden. Doen ze niks van dit alles, dan is dit niet omdat de deur van het kantoor is gebarricadeerd. Ze blijven zitten waar ze zitten vanwege het mooie salaris dat ze verdienen.

Als werknemers ergens het slachtoffer van zijn, dan is het van hun onverzadigbare hang naar luxe. *Eric van de Beek*

ROUWVERLOF

Werken met verlies

Rouwende werknemers hebben tijd nodig om te herstellen van het verdriet. Betrokkenheid op de werkvloer en verlof kunnen helpen

'Iedereen deed of er niets was gebeurd,' mailde een vrouw naar de Landelijke Stichting Rouwbegeleiding over de reacties op haar werk na het overlijden van haar broer en schoonzus. 'Voor hen was het alweer een maand geleden, voor mij was het pas een maand geleden gebeurd.'

Rouwende werknemers missen vaak wat extra aandacht op het werk voor hun verdriet. Uit nog niet gepubliceerd onderzoek van de Universiteit Utrecht in samenwerking met de Vereniging Ouders van een Overleden Kind, blijkt dat werknemers meer steun ondervinden van hun collega's dan van hun leidinggevenden.

De meeste mensen nemen enkele dagen vrij na een overlijden. Driekwart doet dit door zich ziek te melden. Uit het onderzoek

Gerouwd wordt er voor en tijdens de begrafenis, en ook daarna op het werk

